

CONCURSO DE PROXECTOS PARA A REHABILITACIÓN ARQUITECTÓNICA E AMPLIACIÓN DE SANTA CLARA PARA USO DESTINADO A MUSEO

NIETO SOBEJANO ARQUITECTOS (100 PUNTOS)

Enrique Sobejano é arquitecto titulado pola Escola Técnica Superior de Arquitectura de Madrid (ETSAM) e Master of Science in Building Design pola Graduate School of Architecture and Planning (GSAPP), Universidade de Columbia de Nova York (USA). Na actualidade é catedrático de proxectos na Universität der Künste (UdK) de Berlín (Alemaña). Foi profesor invitado e conferenciante en diversas universidades e institucións dentro e fóra de España. Desde 1986 a 1991 foi co-director de revístaa ARQUITECTURA, editada por de o Colexio Oficial de Arquitectos de Madrid. Preside e participa en conferencias e xurados internacionais. Xunto con Fuensanta Nieto, é socio fundador do estudo Nieto Sobejano Arquitectos. É membro permanente da Akademie der Künste Berlin (AdK).

Fuensanta Nieto é arquitecta titulada pola Escola Técnica Superior de Arquitectura de Madrid (ETSAM) e Master of Science in Building Design pola Graduate School of Architecture and Planning (GSAPP), Universidade de Columbia de Nova York (USA). Na actualidade é profesora de proxectos na Escola de Arquitectura da Universidade Europea de Madrid. Imparte conferencias sobre arquitectura e participa en xurados e simposios en diversas institucións de todo o mundo. Desde 1986 a 1991 foi co-directora de revístaa ARQUITECTURA, editada por de o Colexio Oficial de Arquitectos de Madrid.

Nieto Sobejano Arquitectos foi fundado en 1985 e ten oficinas en Madrid e en Berlín. Entre as súas obras máis destacadas atópan-

se o Museo de Madinat ao-Zahra, o Museo de Moritzburg en Ache, o Museo de San Telmo en San Sebastián, o Palacio de Congresos de Zaragoza, a Fundación Martín Chirino nas Palmas, o Museo Joanneum en Graz, o Centro de Arte Contemporánea de Córdoba e o Centro Arvo Pärt en Estonia.

O estudo está a desenvolver actualmente proxectos en diversos países, entre eles a ampliación do Museo Arqueolóxico en Munich, a ampliación do Museo Sorolla en Madrid, o museo Montblanc en Hamburgo, o Arquivo das Vangardas en Dresde e o Museo Carmen Thyssen de Sant Feliu de Guixols (Xirona).

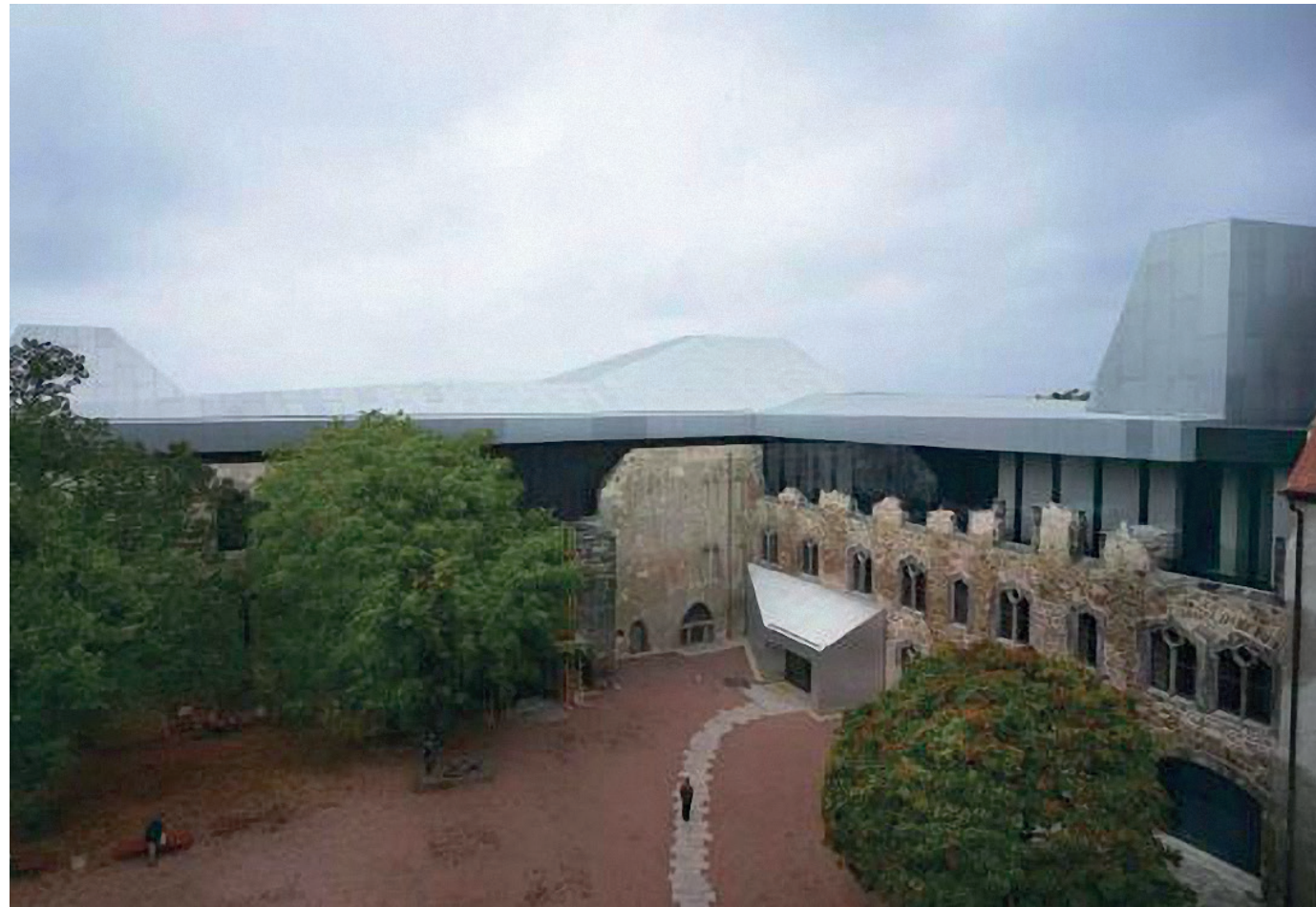
PROXECTOS DE REFERENCIA

Rehabilitación e ampliación do Museo de Moritzburg (Alemania)

8 premios internacionais 11.220 m²

O antigo Castelo de Moritzburg é un valioso exemplo da arquitectura militar gótica característica en Alemaña a final do século XV que mantivo ata hoxe a estrutura formal dos seus principais elementos arquitectónicos orixinais: o murorecinto perimetral, tres das catro torres circulares nas esquinas, e o patio de armas central. O derrube parcial que sufriu no século XVII durante a Guerra dos Trinta Anos deu lugar á imaxe romántica da ruína tal como chegou ata os nosos días.

A intervención integral proposta para transformar e ampliar o castelo en Museo de Arte baséase nunha única e clara idea arquitectónica. Trátase dunha nova cuberta, concibida como unha gran plataforma encartada que se alza e quebra para permitir o paso da luz natural, e da cal colgan os novos espazos expositivos. Como consecuencia desta operación, libérase totalmente a planta do edificio, o que permite un espazo único capaz de admitir distintas posibilidades expositivas.

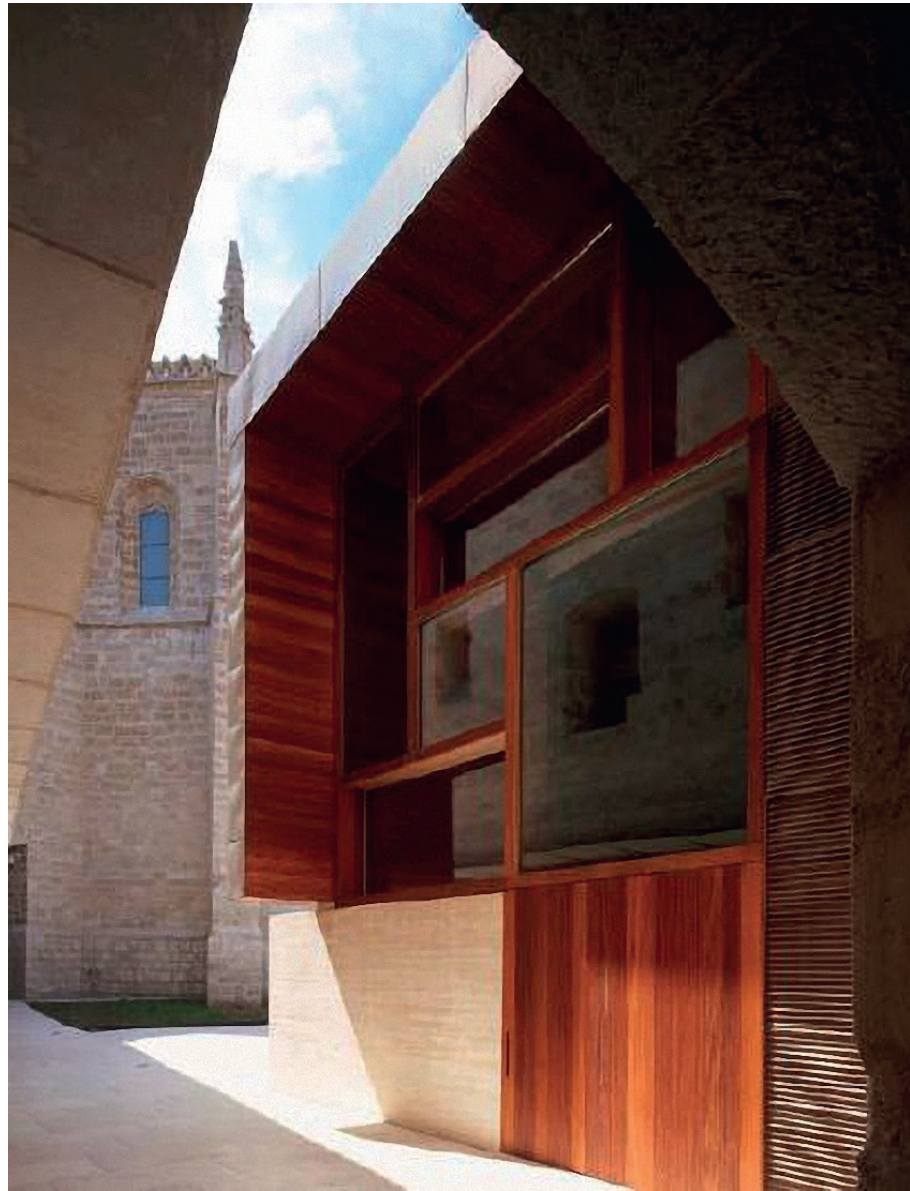
PROXECTOS DE REFERENCIA

Rehabilitación e ampliación do Colexio de San Gregorio. Museo Nacional de Escultura (Valladolid)

4 premios internacionais 7.499 m²

Un dos mellores expoñentes do gótico tardío en España (século XV). A estrutura formal do edificio é plenamente recoñecible a partir de tres elementos de gran valor arquitectónico: a fachada-portada co adxacente Patio de Escolas, o Claustro, e a Capela.

O proxecto expón unha intervención integral mediante diversos graos de intensidade. No antigo Colexio e Claustro respéctase a estrutura orixinal, conservando e restaurando os elementos arquitectónicos de maior valor, e reorganizando á súa vez todas as circulacións e áreas expositivas do Museo. Un novo pavillón de acollida centraliza os accesos ao conxunto.

PROXECTOS DE REFERENCIA

Universalmuseum Joanneum (Graz -Austria)

2 premios internacionais 19.515 m²

Formado por tres edificacións de distintas épocas e usos que ata o de agora se daban as costas mutuamente cara a un patio traseiro residual: o Museo de Historia Natural -do século XVIII, a Biblioteca Rexional e a Nova Galería de arte contemporánea, estes últimos construídos a finais do XIX.

En tanto que organismos pertencentes a unha mesma institución o proxecto expuña a necesidade de dotar ao conxunto dun acceso común, espazos de acollida, sala de conferencias, áreas de lectura e servizos, ademais dun nivel inferior destinado a arquivos e almacéns.

De especial relevancia foi a técnica empregada para realizar tanto o saneamento e mellora das cimentacións dos edificios históricos existentes como a escavación para construír a ampliación soterrada da biblioteca, executadas ambas as mediante a conxelación do terreo.

PROXECTOS DE REFERENCIA

Rehabilitación e ampliación do Museo Carmen THYSSEN (Sant Feliu de Guíxols)

5.555 m² (sen executar)

O proxecto estará situado no mosteiro da cidade, un complexo arquitectónico patrimonial que abarca desde o século XIII ata o século XVIII e a era actual. Albergará a colección de pintura catalá dos séculos XIX e XX, nun programa de usos concibido como un centro artístico e cultural en estreita relación cos xardíns que o rodean.

O proxecto xorde do desexo de conectar a arquitectura coa paisaxe a través dun xardín elevado, baixo o cal se desenvolve o novo corazón do museo: un espazo multiuso desde o cal se pode acceder ao edificio histórico, así como ao xardín exterior. A nova ampliación evoca a historia e a tipoloxía arquitectónica do claustro do mosteiro que nunca chegou a realizarse. O edificio histórico será restaurado e rehabilitado co máximo respecto pola súa arquitectura orixinal.

KENGO KUMA (99,5 PUNTOS)

Kengo Kuma naceu en 1954. Estableceu Kengo Kuma & Associates en 1990. Actualmente é profesor universitario e profesor emérito na Universidade de Tokio despois de ensinar na Universidade de Keio e a Universidade de Tokio, ademais de na Universidad de Columbia e a Universidad de Illinois en Urbana-Champaign.

Os proxectos de KKAA están actualmente en marcha en máis de 30 países e emprega a

máis de 150 persoas especializadas en arquitectura. Kengo Kuma propón unha arquitectura que abre novas relacións entre a natureza, a tecnoloxía e o ser humano.

En 2009 foi nomeado Oficial da Orde das Artes e as Letras en Francia. Kuma é autor de numerosos libros e artigos que discuten e critican enfoques na arquitectura contemporánea. Utiliza avances tecnolóxicos que poden desafiar materiais inesperados, como a pedra,

para proporcionar a mesma sensación que o vidro ou a madeira.

O estudo KENGO KUMA & ASSOCIATES foi creado por Kengo Kuma en 1990 en Tokyo e en 2008 en Paris. O estudo esta inscrito á Orde de Arquitectos Franceses d'Ile-de-France, é membro internacional da RIBA (Royal Institute of British Architects) en Inglaterra e membro honorario do AIA (American Institute of Architects) nos Estados Unidos.

PROXECTOS DE REFERENCIA

Instituto de Belas Artes de Nezu (Tokyo)

3 premios internacionais 4014 m²

O fío condutor deste proxecto é o de conservar a unidade entre o edificio existente do museo e o seu xardín metendo a disposición espazos xenerosos de exposición. O volume exterior inspírase da cuberta inclinada do edificio existente. Encadrado por un voladizo de gran altura, o proxecto pretende evitar toda sensación de opresión convidando naturalmente ás persoas visitantes a introducirse no museo. Sutil combinación entre arquitectura tradicional refinada, contemporaneidade e tecnoloxía *high-tech*.

PROXECTOS DE REFERENCIA

V&A Museum of desing Dundee (Escocia)

3 premios internacionais 8.445 m²

O emprazamento do museo V&A en Dundee permitiu crear unha verdadeira rede de espazos publicos. Cada espazo a unha utilidade propia e é distinto, conectando o centro da cidade de Dundee co novo complexo cultural.

Esta rede comprende a praza da Estacion, a Urban Praza ao leste do Museo Naval RRS Discovery e a nova Museum Praza. Esta ultima ofrece unha nova cara á fronte fluvial do rio Tay, cun punto focal inédito nesta paisaxe. Sera non só un espazo aberto de calidade para as

exposicións temporais do museo, os pabellóns de verán e os distintos eventos, senón tamén un espazo publico autentico para todos os habitantes e visitantes queiran apreciar o valor do rio Tay.

PROXECTOS DE REFERENCIA

Casa dos Contos HC Andersen (Dinamarca)

6000 m²

O proxecto consiste na creación dun novo edificio e dun xardín para o museo de HC Andersen e o centro cultural Tinderbox existentes en pleno centro da cidade natal do escritor.

A través do edificio, os espazos de exposición mestúranse e interconectan para formar un universo de conto de fadas a pesar do seu contexto urbano. A maioría das exposicións teñen lugar baixo terra para optimizar o espazo dedicado ao xardín.

A fachada combina elementos tradicionais da construción danesa en madeira emulando unha árbore cuxas ramas se afinan e densifican a medida que se achegan á cuberta.

PROXECTOS DE REFERENCIA

Odunpazari Museo de Arte Moderno (Turquía)

3.582 m²

O museo de Arte Moderna de Odunpazari expón a colección de arte moderna turco do fundador. A parcela sitúase na zona chamada Odunpazai, no limiar dunha zona urbana de novo desenvolvemento e unha paisaxe urbana de pequena escala composto de casas tradicionais otomás de madeira. Estas casas de madeira, cun volume en voladizo no seu nivel superior, foron construídas en liña ao longo de pequenas rúas sinuosas, dando á paisaxe da rúa e ao paseo un carácter único e inesperado.

Co proxecto tentouse reflectir esta calidade da paisaxe da rúa. A nosa estratexia consiste en constituír o museo por agregación de pequenas caixas para crear unha arquitectura a escala humana. As caixas, de proporcións diferentes para facilitar distintos programas de exposición, apiladas a nivel de rúa lense dentro da escala das casas lindeiras e elévanse cara ao centro do museo para converterse no novo símbolo cultural da rexión.

UTE DAVID CHIPPERFIELD-CARLOS SEOANE (98 PUNTOS)

Chipperfield

(Londres, 1953)

Fundou David Chipperfield Architects en 1985. Catedrático de Arquitectura e profesor invitado na Universidade de Yale. Impartiu clases e conferencias por todo o mundo. En 2012 foi comisario da 13ª Exposición Internacional de Arquitectura da Bienal de Venecia.

Membro honorífico do American Institute of Architects e do Bund Deutscher Architekten, foi galardoado coa Medalla de Ouro Heinrich Tessenow. En 2010 recibiu o Premio da Fundación Wolf das Artes e o Premio DAI da Cultura da Construción. É doutor Honoris Causa pola Universidade de Kingston (2009) e de Kent (2010).

En 2004 foi nomeado Comendador da Orde do Imperio Británico polos seus servizos á arquitectura. Foi nomeado Deseñador Real para a industria en 2006 e elixido membro da Royal Academy en 2008. En 2009 foi condecorado coa Orde do Mérito da República Federal de Alemaña, e en 2010 foi recoñecido (Sir) polos seus servizos á arquitectura en Reino Unido e Alemaña. En 2011 recibiu a Real Medalla de Ouro da Arquitectura do RIBA concedida en recoñecemento a toda unha vida de traballo.

Seoane

(Galiza, 1962)

Fundou CSA Arquitectura en A Coruña en 1995. Arquitecto pola Universidade de Santiago con especialidade en Urbanismo, foi bolseiro da Universidade de Columbia en Nova Iorque para a realización do máster 'Advanced Architectural Design'.

Foi profesor asistente na Universidade de Columbia e na Escola de Artes Aplicadas de Ourense. Dende 1996 é profesor asociado de construción na Universidade da Coruña. Dende 2010 preside a Fundación Compostela Arquitectura, dedicada á promoción da arquitectura galega internacionalmente, e dende 2019 forma parte da Fundación RIA, presidida e fundada por David

Chipperfield, comprometida co desenvolvemento sustentable da contorna construída e natural de Galiza.

Durante anos colaborou con Álvaro Siza, David Chipperfield e Peter Eisenman como arquitecto asociado para as súas obras en Galiza. Recibiu varios premios do COAG, e outras estatais e internacionais como o RIBA e o SECIL. Entre as súas obras destaca a casa A% e o Mirador Pedra da Rá, polo que recibiu os premios Lledó Arquitectura Ibérica e FAD a nivel estatal e o premio COAG a nivel autonómico en 2016.

PROXECTOS DE REFERENCIA

Neues Museum (Berlín)

19 premios internacionais. 20.500 m²

Deseñado por Friedrich August Stüler entre 1814 e 1859 foi bombardeado na Segunda Guerra Mundial. Tras cinco décadas en ruínas en 1997 David Chipperfield gañou o concurso de reconstrución. A obra media entre a reconstrución e a preservación do existente. En 2009 abriu ao público como terceiro edificio restaurado na Illa dos Museos de Berlín, exhibindo coleccións do Museo Exipcio e do Museo da Prehistoria e Historia Temperá.

PROXECTOS DE REFERENCIA

James Simon Galerie (Berlín)

5 premios internacionais. 10.900 m²

Sirve como novo edificio de entrada á Illa os Museos. Conecta co Museo de Pérgamo a nivel de chan e co Neues Museum, o Alter Museum e o Bode Museum a través do soto co Paseo Arqueolóxico. O seu escalonamento garante que se conserve a vista á Illa dos Museos e o Neues Museum.

PROXECTOS DE REFERENCIA

Museo Jumex (Mexico)

4 premios internacionais (4.000 m²)

Acolle unha das maiores coleccións privadas de arte contemporáneo de América Latina. Ten un característico tellado en dente de serra e descansa sobre 14 columnas.

PROXECTOS DE REFERENCIA

Jacoby Studiios (Alemania)

5 premios internacionais (12.500 m²)

Antiguo hospital situado no centro da cidade medieval de Paderborn, convertiuse nunha nova sede para unha empresa familiar. O conxunto procede dun antigo mosteiro capuchino do XVII utilizado como hospital entre 1841 e 2013. A conversión baseouse na recuperación da estrutura do edificio histórico do mosteiro co antigo claustro no centro. Está incrustado nun xardín deseñado por Wirtz.

PROXECTOS DE REFERENCIA

Amoreapacific (Seul, Corea do Sur)

6 premios internacionais 216.000 m²

O edificio atópase xunto a unha antiga zona militar transformada en parque público. Elevado sobre unha plataforma de acceso, o edificio ábrese á cidade a través dun xeneroso vestíbulo. Sobre el, un grande atrio funciona como espazo público con xardíns e zonas de descanso. Nas plantas inferiores alberga un auditorio, biblioteca, restaurantes e garderías.

KAAN ARCHITECTEN BV (95 PUNTOS)

Kaan Architecten BV

KAAN Architecten é un estudo de arquitectura con sede en Róterdam, São Paulo e París que opera a nivel mundial e combina a experiencia práctica e académica nos campos da arquitectura, o urbanismo e a investigación sobre a contorna construída.

Dirixido por Kees Kaan, Vincent Panhuysen e Dikkie Scipio, o estudo está formado por un equipo internacional de arquitectos, arquitectos paisajistas, urbanistas, enxeñeiros e deseñadores gráficos.

Desde o seu lanzamento, a oficina manexou e supervisou unha ampla gama de proxectos, traballando activamente dentro do sector público e privado, con equipos de proxecto que se volveron cada vez máis multidisciplinares e dinámicos.

Os proxectos de KAAN Architecten transcenden as nocións tradicionais de escala e tipoloxía, e van desde mobles e interiores ata desenvolvemento urbano e desde comercios e oficinas ata museos e edificios para a saúde e a educación.

PROXECTOS DE REFERENCIA

Real Museo de Belas Artes (Amberes, Bélxica)

2 premios internacionais 30.000 m²

Construído no século XIX, o Real Museo de Belas Artes de Anveres foi concibido como un "museo á luz do día" polos arquitectos Winders e Van Dyck. Durante o século XX, o edificio sufriu importantes cambios na distribución, modificando a circulación orixinal e a conexión coa cidade. A intervención pretendía reverter eses cambios espaciais combinando unha profunda renovación do museo histórico cunha ampliación contemporánea dentro da estrutura existente.

PROXECTOS DE REFERENCIA

Tribunal Supremo dos Países Baixos (La Haya)

2 premios internacionais. 18.000 m²

Situado no centro histórico da cidade da Haia ao longo de Korte Voorhout e á beira do Parque Malieveld. O deseño, coa sutil vitalidade e apertura das súas fachadas, establece un diálogo coa rúa e a súa fileira de árbores que actúan como paseo

principal da cidade. A luz, as vistas en todo o espazo e as perspectivas abertas favorecen a interacción social, fomentan o intercambio de ideas e opinións e permiten reunións informais.

PROXECTOS DE REFERENCIA

Catharijneconvent (Utrecht)

1 premio internacional. 7.500 m² (en execución)

O Museo Catharijneconvent é o museo nacional de arte e patrimonio do cristianismo, un museo en rede e un centro de coñecemento. O novo complexo conta agora cun percorrido moi visitable. Cando está aberto, unha gran porta pivotante ábrese para mostrar o museo á cidade. No edificio do mosteiro engadiuse unha nova galería co mesmo linguaxe arquitectónica. Nun impresionante espazo de dobre altura, a encrucillada, converxen todos os camiños do museo. Por último, accédese ao novo edificio de exposicións a través da encrucillada e dun vestíbulo espacial subterráneo inferior.

PROXECTOS DE REFERENCIA

Plan de Actuacións Monte do Gozo (Santiago Compostela)

54 ha

A estrutura do parque baséase na definición de unidades con identidade propia deseñadas a modo de grandes recortes dunha matriz de arboreda, dunha orla verde con camiños, zonas de estar, equipamentos.

Intervención paisaxística no Monte do Gozo (Santiago Compostela)

34 ha

O Monte do Gozo, directamente relacionado co camiño de Santiago, é o primeiro punto de contacto visual das torres da catedral xa descritas no Códice Calixtino.- Buscouse recuperar as primeiras vistas das torres, poñer en valor do "xiro" da cidade, o milladoiro, dignificar a entrada do Camiño en Compostela, achegando espazos de descanso, reflexión, lecer, Contemplación, e recuperar a súa condición orixinal coa vexetación existente e reforzando a arboreda.

UTE SNOHETTA OSLO-ALFONSO PENELA (94,8 PUNTOS)

SNOHETTA OSLO

Snøhetta comezou como un taller colaborativo de arquitectura e paisaxismo, e mantívose fiel á súa forma de pensar transdisciplinaria desde os seus inicios. O seu traballo esforzase por mellorar o sentido da contorna, a identidade e a relación cos demais e os espazos físicos habitados, xa sexan salvaxes ou creados por humanos. “Museos, produtos, observatorios de renos, gráficos, paisaxes e casas de bonecas reciben o mesmo coidado e atención ao propósito”, din na súa web.

Na actualidade conta con 280 empregados de máis de trinta nacionalidades diferentes e unha distribución equitativa

por xénero. Ten presenza global, con oficinas que van desde Oslo, París e Innsbruck, ata Nova York, Hong Kong, Adelaida e San Francisco.

Durante máis de 30 anos, Snøhetta deseñou algúns dos proxectos públicos e culturais máis notables do mundo. Snøhetta iniciou a súa carreira en 1989 coa proposta gañadora do concurso para a nova biblioteca de Alexandría, Exipto. Isto foi seguido máis tarde pola comisión da Ópera e Ballet Nacional de Noruega en Oslo, e o Pavillón do Museo Nacional Conmemorativo do 11 de Setembro no World Trade Center na cidade de Nova York, entre moitos outros.

ALFONSO PENELA

(Vigo, 1955)

Alfonso Penela (Vigo, 1955) Obtivo o título de arquitecto en Barcelona en 1980. Na actualidade é profesor do Departamento de Proxectos Arquitectónicos da Escola Técnica Superior de Arquitectura da Coruña.- Concibe os espazos mediante volumes fraccionados que establecen un diálogo coa contorna. Ten moita obra en Vigo, entre outras, a rehabilitación da Casa Arines, a máis antiga da cidade, e do Xeral como Cidade da Xustiza, e do Mercantil como sede do Celta. O novo Reitorado e Barrio do Cura son outras obras destacadas.

PROXECTOS DE REFERENCIA

Expansión SFMOMA (San Francisco EEUU)

1 premio internacional 21.800 m² construídos,
20.990 m² renovados

En 2015, ampliouse o Museo Arte Moderno de San Francisco (SFMOMA) -deseñado 20 anos antes polo arquitecto Mario Botta- para continuar coa súa función rexeneradora da zona. Neste caso recupera as conexións e a circulación entre o edificio e a cidade creando novos espazos públicos e galerías a pé de rúa, converténdoo nun lugar de reunión.

O museo é accesible desde calquera punto da súa contorna, retransqueándose e liberando novos espazos urbanos e roteiros peonís, enmarcando as perspectivas da paisaxe urbana co que se conecta a través dos panos de vidro na fachada e as dúas terrazas exteriores.

Un frondoso xardín vertical flanquea o edificio na terceira planta, e desde el pódese apreciar parte da colección de escultura do museo, que se incorpora á cidade.

PROXECTOS DE REFERENCIA

Pavillón do Museo Nacional Conmemorativo do 11 de setembro (Nova Iorque)

2 premios internacionais 4.900 m²

O deseño do edificio recolle unha coidadosa reacción ao carácter horizontal da praza do Memorial á vez que crea un espazo de formas orgánicas. O pavillón do museo recrea nalgúns zonas certas características das torres orixinais, e mentres que noutras só alude a elas. Estrutúrase ao redor dun atrio ao que se descende para iniciar a visita. Dúas columnas conserváronse das antigas torres e ocupan un lugar central. A exposición desenvólvese baixo terra, aproveitando a entrada de luz cenital, e profunda na relación histórica co chan

PROXECTOS DE REFERENCIA

Ópera e Ballet Nacional de Noruega (Oslo)

5 premios internacionais 38.500 m²

O proxecto de Ópera de Oslo é un edificio icónico ligado á súa cultura e ao lugar que se presenta de maneira única e innovadora. A configuración do edificio como unha consecución de ramplas intensifica a súa relación coa cidade. A súa total accesibilidade, desde o hall de entrada ata a cuberta, fan del un monumento social máis que escultórico.

Ópera é tanto ou máis paisaxe urbana que arquitectura, e serve para concienciar e aumentar o compromiso dos cidadáns coas artes. A transparencia da súa fachada permite descubrir desde o exterior o que está a suceder dentro do edificio. A cafetería restaurante situada ao bordo do fiordo amplían o abanico de usuarios ofrecendo servizos non necesariamente relacionados cos espectáculos operísticos.

PROXECTOS DE REFERENCIA

Biblioteca de Alexandría (Exipto)

3 premios internacionais 80.000 m²

Snøhetta foi galardoado co primeiro premio do concurso de arquitectura organizado pola Unesco fronte a máis de 500 propostas. A sala de lectura, de 20 000m², distribúese en 7 niveis graduados con capacidade para 2000 lectores. O seu programa inclúe outras funcións culturais e educativas, un planetarium, varios museos, unha escola de ciencias da información e un servizo de conservación. Unha biblioteca especializada en novos usuarios e un auditorio completan a oferta cultural.

En canto ao aspecto ambiental, o 80% dos materiais producíronse localmente. O interior benefíciase da luz e ventilación natural, e a gran masa térmica das fachadas participa ao comfort térmico interior. O espello de auga que rodea o edificio reduce a contaminación aérea circundante e participa ao control higratérmico.

